

«Έλλην, Ρωμηός, Γραικός»: Από το πολυεθνικό στο εθνικό

/ [Πεμπτουσία](#)

Οι υπό εξέταση όροι σχετίζονται με την δύναμη ή και εν τοις πράγμασι διαμόρφωση εθνικών ταυτοτήτων, οι οποίες με την εμφάνιση του εθνικισμού οδήγησαν και στην ίδρυση εθνικών κρατών, αλλά και με την αναζήτηση ή όχι εθνοτικών ή εθνικών ταυτοτήτων σε εποχές προ του 19ου αι.

Η αναζήτηση αυτή είχε αντίκτυπο και στην ανασηματοδότηση όρων, που στο παρελθόν απαντούσαν με διάφορο περιεχόμενο -όπως συμβαίνει, επίσης, με τους όρους 'γένος-έθνος' (natio/nation)- αλλά και των όρων με τους οποίους αποκαλούνταν οι επιμέρους λαοί ανά χρονικές περιόδους και περιοχές.

Οι περισσότερες ιστοριογραφικές συζητήσεις είχαν, ως τώρα, ως αντικείμενο εξέτασης λαούς που, κατά τεκμήριο, υπήρξαν υπήκοοι πολυεθνικών/πολυ-θρησκευτικών αυτοκρατοριών ή και λαών που συναποτέλεσαν τον 19ο αι. έθνη-κράτη, και, λιγότερο, εκείνων των αυτοκρατορικών και κρατικών

σχημάτων που μπορούσαν να τεκμηριώνουν' σχέση κράτους και έθνους ήδη από την πρώτη νεότερη εποχή (π.χ. Γαλλίας, Αγγλίας).

Σκοπός της ανακοίνωσης αυτής είναι να προσεγγισθούν οι ιδεολογικές επιδράσεις που, πιθανόν, αποτυπώνονται στους όρους *Έλλην, Γραικός, Ρωμηός*, μέσα από το *discours* των αλλαγών που συνεπέφεραν οι μεταβολές σε αυτοκρατορικά και άλλα συστήματα (Ρωμαίων, Βενετών, Γάλλων, Άγγλων, Ρώσων κ.ά.) στις περιοχές όπου κατοικούσαν οι λαοί με τούς οποίους οι Αρχές εξουσίας τους προσδιόριζαν.

Θα συνυπολογισθούν επίσης οι ανασηματοδοτήσεις στο περιβάλλον της Διασποράς, καθώς οι Γραικοί/Ρωμιοί/Έλληνες κινήθηκαν ανάμεσα σε πολυεθνικές, πολυθρησκευτικές αυτοκρατορίες με συνέπεια και διαφοροποιήσεις όσον αφορά στους τρόπους που οι αρχές τους αποκαλούσαν ή και οι ίδιοι οι μετακινούμενοι αυτοαποκαλούνταν· η μετανάστευση τροφοδοτεί προβλήματα ταυτοτήτων και συνδιαμόρφωσης συνειδήσεων.

Το έθνος κράτος συνόψισε και ανασηματοδότησε όλα τα ρεύματα του παρελθόντος. Θα επιχειρηθεί επίσης να αναζητηθούν τυχόν δόκιμες ή όχι προβολές στο παρελθόν ερμηνειών και απόψεων που γέννησαν σύγχρονα ρεύματα εξήγησης ταυτοτήτων.

(Το παραπάνω κείμενο αποτελεί περίληψη της κεντρικής ομιλίας της Όλγα Κατσιαρδή-Heiring, Καθηγήτριας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που θα λάβει χώρα στο Συνέδριο «Έλλην, Ρωμηός, Γραικός: Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες», Αθήνα, 19-21 Ιανουαρίου 2017)